

Żółw ozdobny *Trachemys scripta*

OPIS Gad z rodziny żółwi błotnych. W obrębie tego gatunku zostało wyróżnionych sporo podgatunków oraz mieszańców. Do najczęstszych w tym względzie należą: *Trachemys scripta elegans* – żółw czerwonolicy i *Trachemys scripta troostii* – żółw żółtolicy. Jest to relatywnie duży gad – długość karapaksu (skorupy) samic osiągać może 40 cm (samce osiągają mniejsze rozmiary). Posiada wyraźne cechy pozwalające odróżnić żółwia ozdobnego od rodzimego, chronionego i zagrożonego wyginieciem żółwia błotnego. Po obu stronach głowy, za oczami, widoczne są wyraźne paski koloru czerwonego, pomarańczowego lub żółtego. Wzdłuż grzbietowej części karapaksu (skorupy) można dostrzec delikatny kil (ostro zakończony wyrostek skórny). Tylne tarczki brzegowe są lekko ząbkowane. Na dolnej części tarczki brzeżnych oraz na moście łączącym karapaks z plastronem (dolna, spodnia część skorupy) zazwyczaj występują ciemne znaczenia. Plastron jest koloru żółtego i może być ozdobiony wzorem. Kolor skóry zmienny, od zieleni przez oliwkowy do brązowego, przy czym niezależnie od koloru występują na niej żółte paski. Na szyi i nogach występuje, zazwyczaj dobrze widoczne, paskowanie.

Wzdłuż grzbietowej części karapaksu (skorupy) można dostrzec delikatny kil (ostro zakończony wyrostek skórny). Tylne tarczki brzegowe są lekko ząbkowane. Na dolnej części tarczki brzeżnych oraz na moście łączącym karapaks z plastronem (dolna, spodnia część skorupy) zazwyczaj występują ciemne znaczenia. Plastron jest koloru żółtego i może być ozdobiony wzorem. Kolor skóry zmienny, od zieleni przez oliwkowy do brązowego, przy czym niezależnie od koloru występują na niej żółte paski. Na szyi i nogach występuje, zazwyczaj dobrze widoczne, paskowanie.

BEHAVIOR Gatunek zmiennocieplny z tego powodu, najczęściej jego obecność można zdiagnozować obserwując osobniki wygrzewające się na słońcu. Jako gatunek hodowlany zdecydowanie mniej płochliwy niż żółw błotny. Stąd niemal każde stwierdzenie obecności żółwia w terenie przez niespecjalistów można uznać za przypadek występowania żółwia ozdobnego. Tak jak rodzimy żółw błotny żywi się owadami wodnymi i ich larwami, ślimakami i małżami. Ze zwierząt kręgowych poluje na kijanki i dorosłe żaby, traszki oraz małe ryby. Chętnie też żywi się martwą zdobyczą. Mniejszą zdobycz połyka w całości, a większą chwytą szczękami i rozrywa pazurami. Większość czasu spędza w wodzie, jednakże oddycha wyłącznie powietrzem atmosferycznym używając płuc. Pod powierzchnią wody może przebywać nawet około godziny. Umiarkowanie płochliwy, doskonale pływa, nurkuje. Lubi wychodzić z wody i wygrzewać się na słońcu. Zimuje na dnie zbiornika wodnego zagrzebany w mule.

POCHODZENIE Najczęściej spotykany w Polsce, w siedliskach naturalnych, żółw ozdobny to podgatunek żółw czerwonolicy, którego naturalny zasięg występowania obejmuje przede wszystkim środkowo-wschodnią część Stanów Zjednoczonych. Wskutek działań człowieka, żółw czerwonolicy występuje na wszystkich kontynentach z wyjątkiem Antarktydy. Można go spotkać w miejscach tak odległych i potencjalnie skutecznie izolowanych jak wyspy oceaniczne. Z tego powodu uznawany jest za gatunek gada najbardziej rozpowszechniony na świecie. Główną przyczyną ekspansji jest introdukcja niechcianych (bo zbyt dużych) osobników pochodzących z hodowli akwarystycznych. Z tego powodu, w roku 1997 gatunek ten został wymieniony w Aneksie B do Rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 co skutkuje całkowitym zakazem importu okazów tego gatunku na teren Unii Europejskiej. Według dostępnych danych, w latach 1994-1997 wskutek bezpośredniego importu do Polski trafiło ich około 448 tys. okazów tego gatunku.

OBCY GATUNEK INWAZYJNY

Żółw czerwonolicy zgodnie z ustaleniami Światowej Unii Ochrony Przyrody (IUCN), uznany jest za jeden ze 100 najniebezpieczniejszych obcych gatunków inwazyjnych na świecie. Wypuszczone do naturalnego środowiska osobniki w warunkach naszego kraju potrafią przetrwać zimą, a samice przystąpić do złożenia jaj. Jak do tej pory, ma 100% pewności o możliwości pełnego cyklu rozrodczego. Gatunek silnie konkurencyjny dla rodzimego żółwia błotnego, a także innych gatunków organizmów wodnych. Ze względu na możliwe nosicielstwo obcych gatunków pasożytów potencjalnie niebezpieczny również dla ichtiofauny (ryb).

W przypadku złowienia (fotografia osobnika złowionego w jeziorze Borowym koło Okonka (woj. wielkopolskie) nie wolno go wypuszczać z powrotem do środowiska naturalnego.